

Predkladacia správa

Materiál na rokovanie vlády je predkladaný na základe úlohy B.2. uznesenia vlády Slovenskej republiky z 11. decembra 2019 k návrhu rámcového zabezpečenia účasti Slovenskej republiky na akcii Európske hlavné mesto kultúry – Slovenská republika 2026.

Európske hlavné mesto kultúry (ďalej len „EHMK“) v roku 2026 je organizované na základe rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 445/2014/EÚ zo 16. apríla 2014 v znení rozhodnutia (EÚ) 2020/2229, ktorým sa ustanovuje akcia Únie s názvom EHMK na roky 2020 až 2033 (ďalej len „rozhodnutie“). Rozhodnutie definuje akciu EHMK, jej ciele, kritériá, procesy výberu, menovanie, monitorovanie, hodnotenie a pravidlá vytvorenia skupiny nezávislých odborníkov, ktorá plní aj monitorovaciu a poradenskú funkciu pre mesto vymenované za držiteľa titulu EHMK v období od jeho vymenovania po začiatok roka titulu. Titul EHMK sa každý rok udeľuje najviac jednému mestu z dvoch členských štátov Európskej únie v zmysle harmonogramu pripojeného k legislatívnemu rámcu akcie EHMK, pričom v konkrétne určených rokoch rámec umožňuje udelenie titulu EHMK trom mestám vzhľadom na možnosť participácie na akcii miest z kandidátskych krajín, potenciálnych kandidátskych krajín a krajín z Európskeho združenia voľného obchodu, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore. Akciu EHMK charakterizuje forma súťaže medzi mestami a dve fázy výberového konania – predbežný výber a (konečný) výber. Prihlášky kandidátskych miest hodnotí skupina nezávislých odborníkov tvorená desiatimi odborníkmi vymenovanými inštitúciami a orgánmi Únie a najviac dvoma odborníkmi vymenovaných dotknutým štátom.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky zverejnilo 17. decembra 2019 výzvu na podávanie prihlášok do akcie Únie EHMK v Slovenskej republike na rok 2026. Žiadosti predložilo osem miest: Banská Bystrica, Hlohovec, Martin, Nitra, Prešov, Trenčín, Trnava a Žilina. Prihlášky miest posúdila a vyhodnotila skupina odborníkov z pohľadu splnenia cieľov a kritérií EHMK stanovených v rozhodnutí.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky zorganizovalo za účelom vypočítania a predbežného výberu stretnutie delegácií kandidátskych miest so skupinou odborníkov, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 2. – 5. februára 2021. Výsledkom tohto stretnutia je odporúčanie skupiny odborníkov, aby do druhej fázy postúpili mestá Nitra, Trenčín a Žilina (v abecednom poradí). Ministerstvo potvrdilo odporúčaným mestám ich postup. Stretnutie o (konečnom) výbere je plánované v prvej polovici decembra 2021. Skupina odborníkov po tomto stretnutí odporučí vymenovať jedno zo slovenských miest za držiteľa titulu akcie EHMK – Slovenská republika 2026. Ak žiadny z kandidátov nesplní všetky kritériá, skupina odborníkov môže odporučiť, aby sa titul v Slovenskej republike na rok 2026 neudelil.

V súvislosti s prípravou akcie EHMK – Slovenská republika 2026 nie je zatiaľ možné vyčíslieť výšku prevádzkových nákladov a nákladov na infraštruktúru, pretože tieto budú súčasťou prihlášky mesta, ktoré sa stane víťazom akcie EHMK – Slovenská republika 2026. Na základe informácií uvedených v prihláškach a získaných počas konzultácií s mestami v užšom výbere ministerstvo odhadlo vstup na národnej úrovni za účelom podpory programovej časti projektu v rozmedzí 15 – 20 mil. eur a podporu kapitálového rozpočtu zo zdrojov EÚ na 40 mil. eur. Slovenská republika môže významnou mierou čerpať zo

skúseností z akcie EHMK – Košice 2013, ktorej celkové náklady na realizáciu predstavovali sumu 101,4 mil. eur, z toho 78 mil. eur tvorili náklady na infraštruktúru (vrátane 59 mil. eur zo štrukturálnych fondov Európskej únie) a 23,4 mil. eur predstavovali prevádzkové náklady na kultúrny program akcie. Akcia EHMK – Košice 2013 pozitívne prispela k rozvoju rozsahu a rozmanitosti kultúrnej ponuky v meste, podpore jeho sociálneho a hospodárskeho rozvoja, zvýšeniu domácej a medzinárodnej popularity mesta, ale tiež posilneniu medzinárodného profilu Košíc a SR.

Materiál má informatívny charakter a v súlade s čl. 10 ods. 6 Smernice na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky nebol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.